

*Артем ВОЛОДИН,
старший помічник першого заступника
Генерального прокурора України,
старший радник юстиції,
здобувач Інституту економіко-правових
досліджень НАН України*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ДО ПІДПРИЄМСТВА-БОРЖНИКА, ЩО ЛІКВІДУЄТЬСЯ ВЛАСНИКОМ

Ключові слова: банкрутство; запобігання банкрутству; суб'єкт господарювання – юридична особа; підприємство-боржник, що ліквідується власником; кредитор; ліквідаційний баланс; ліквідаційна комісія.

Механізм забезпечення платоспроможності суб'єктів господарювання водночас є найважливішим чинником забезпечення сталого економічного та соціального розвитку країни. Негативні наслідки банкрутства в результаті недобросовісного господарювання впливають на економічну систему в цілому, посилюючи навантаження на добросовісно господарюючих суб'єктів, сприяють виведенню капіталу за межі країни, знижують інвестиційну привабливість національної економіки.

Проблеми правового регулювання відносин неспроможності та шляхи їх подолання досліджували Р.Г. Афанасьєв, А.А. Бутирський, Б.М. Грек, В.В. Джуль, В.А. Малига, Б.М. Поляков, Е.В. Сгара, О.О. Степанов, М.І. Тітов й інші.

Однак у зв'язку із поширенням використання процедури банкрутства як інструменту перерозподілу власності, рейдерства та корпоративного шантажу особливого значення набуває оптимізація застосування господарсько-правових засобів запобігання банкрутству внаслідок недобросовісного господарювання.

Метою статті є обґрунтування необхідності вдосконалення законодавчої регламентації обов'язку ліквідатора (ліквідаційної комісії) звернутися в господарський суд із заявою про порушення справи про банкрутство як засобу запобігання цій процедурі внаслідок недобросовісного господарювання та підготовка пропозицій щодо удосконалення законодавства у зазначеній сфері.

У практиці застосування законодавства про банкрутство в нових економічних умовах було виявлено багато недоліків і прогалин, зокрема й таких, що дають змогу недобросовісним господарюючим суб'єктам здійснювати дії, які завдають прямих і непрямих збитків інтересам держави, а в багатьох випадках сприяють також погіршенню економічного становища не лише окремих підприємств, а й територіальних утворень. Сьогодні процеси банкрутства досить часто використовують як засіб усунення небажаних конкурентів, що призводить до визнання банкрутами за ініціативою недобросовісних підприємців успішно функціонуючих підприємств [1, 4].

Одним із заходів попередження такої процедури внаслідок недобросовісного господарювання є закріплення у нормах чинного законодавства обов'язку ліквідатора (ліквідаційної комісії) звернутися в господарський суд із заявою про порушення справи про банкрутство у разі настання встановлених законом умов.

Відповідно до положень ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», якщо вартості майна боржника – юридичної особи, щодо якої прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів, така юридична особа ліквідується в порядку, передбаченому цим Законом. У разі виявлення зазначених обставин ліквідатор (ліквідаційна комісія) має обов'язок звернутися до господарського

суду із заявою про порушення справи про банкрутство такої юридичної особи. У разі виявлення обставин, зазначених в абзаці першому ч. 1 ст. 51, після прийняття рішення про ліквідацію до створення ліквідаційної комісії (призначення ліквідатора) заява про порушення справи про банкрутство подається власником майна боржника (уповноваженою ним особою).

Вказані положення дають змогу мінімізувати можливість недобросовісних дій боржника в процесі ліквідації, спрямованих на порушення принципу пропорційного та найбільш повного задоволення вимог кредиторів.

Обов'язок визначених законом осіб подати заяву про порушення справи про банкрутство боржника, який ліквідується, – складова частина загальних вимог до боржника звернутися у визначений строк до господарського суду у разі виникнення встановлених законом обставин і, з цієї точки зору, безперечно, є засобом запобігання банкрутству внаслідок недобросовісного господарювання. Однак віднесення боржника, що ліквідується, до окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності, стосовно яких законом встановлено певні особливості банкрутства, дає можливість виокремити обов'язок визначених законом осіб звернутися із заявою про банкрутство такого боржника як окремий засіб запобігання цьому процесу внаслідок недобросовісного господарювання.

Фактично законодавством встановлюється різний порядок визнання боржника банкрутом залежно від того, було подано заяву ліквідаторами чи власником майна боржника (уповноваженою ним особою) до моменту призначення ліквідаційної комісії. Згідно з положеннями ч. 4 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у разі, якщо справу про банкрутство порушено за заявою власника майна боржника (уповноваженої ним особи), яка подана до створення ліквідаційної комісії (призначення ліквідатора), розгляд справи про банкрутство здійснюється без урахування особливостей, передбачених цією статтею. Якщо ж заяву про порушення справи про банкрутство подано ліквідатором (ліквідаційною комісією), боржник ліквідується у порядку, окремо передбаченому для боржника, що знаходиться на стадії ліквідації.

Такий порядок відрізняється від загального за наступними ознаками:

- господарський суд визнає боржника, який ліквідується, банкрутом лише за результатами розгляду заяви про порушення справи про банкрутство, без застосування інших процедур банкрутства;

- обов'язки ліквідатора можуть бути покладені на голову ліквідаційної комісії (ліквідатора) незалежно від наявності в нього ліцензії;

- кредитори мають право заявити свої претензії до боржника, який ліквідується, тільки в межах місячного строку з дня опублікування оголошення про визнання боржника, який ліквідується, банкрутом.

На перший погляд, вказані ознаки логічно поєднуються з особливим становищем боржника, що ліквідується: сам статус боржника робить безглуздими реабілітаційні процедури, скорочений термін для пред'явлення вимог кредиторами можна пояснити прагненням законодавця не сприяти затягуванню процедури ліквідації тощо [2, 5]. Однак, як свідчить практика, такий певною мірою спрощений порядок визнання боржника банкрутом може використовуватися недобросовісними суб'єктами господарювання таким чином, що в результаті не здійснюється повне задоволення вимог кредиторів за наявності у боржника відповідного майна. Зокрема, у справі № Б24/144-09 про визнання банкрутом приватного підприємства «Укрспецторг» (м. Дніпродзержинськ) зазначено, що до заяви голови ліквідаційної комісії підприємства про порушення справи щодо банкрутства були надані фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва – баланс на 31 березня 2009 року та фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва – проміжний баланс на 24 квітня 2009 року. Проте доданий проміжний баланс не відповідав вимогам ч. 1 ст. 111 Цивільного кодексу України; у матеріалах справи відсутні посилання на факти здійснення оцінки майна боржника, а також повідомлення органу державної податкової служби про ліквідацію товариства у встановленому законодавством порядку, які є необхідними для з'ясування наявності чи відсутності підстав для порушення провадження у справі про банкрутство за правилами ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Із наявної в матеріалах справи довідки з Єдиного державного

реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців вбачається, що підприємство змінювало свою юридичну адресу, а саме: з 31 березня 2005 року було зареєстровано в місті Києві, з 29 січня 2009 року – в місті Дніпродзержинську, а ліквідатором не вжито всіх заходів, необхідних для виявлення майна. За заявою заступника прокурора згідно з даними ДПІ у Дарницькому районі міста Києва станом на 31 грудня 2008 року боржник мав основні фонди балансовою вартістю 83800,00 грн, а також «запаси на суму 417000,00 грн», проте у заяві про визнання ПП «Укрспецторг» банкрутом вказано про недостатність станом на 13 лютого 2009 року майна боржника для погашення кредиторської заборгованості та у балансі станом на 31 березня 2009 року зазначено про відсутність будь-якого майна, крім заборгованості на суму 24800,00 грн [3].

Аналіз положень законодавства про банкрутство боржника, що ліквідується власником, свідчить, що у ньому наявні певні прогалини, які не дозволяють належним чином використати потенціал цього засобу попередження банкрутства внаслідок недобросовісного господарювання. При цьому необхідно звернути увагу на наступне. У ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» чітко не встановлено, в межах яких строків ліквідатор (ліквідаційна комісія) повинні подати заяву про порушення справи про банкрутство, якщо з'ясується, що вартості майна боржника – юридичної особи, стосовно якого прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів. Для встановлення цього строку доцільним є системний аналіз положень ст. 7 та ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Зокрема, у ч. 5 ст. 7 цього Закону закріплено місячний строк, в межах якого боржник зобов'язаний звернутися до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство у разі виникнення (поряд з іншими) такої обставини, що при ліквідації боржника не у зв'язку з процедурою банкрутства встановлено неможливість боржника задовольнити вимоги кредиторів у повному обсязі. Тобто місячний строк треба відраховувати від моменту виявлення недостатності майна підприємства для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі. Порядок ліквідації

юридичних осіб – суб'єктів господарювання передбачено положеннями Господарського та Цивільного кодексів України. У цих нормативних актах чітко не встановлено стадій ліквідації. Першою віхою, з якою певним чином можна пов'язувати належний рівень обізнаності членів ліквідаційної комісії (ліквідаторів) щодо достатності чи недостатності майна суб'єкта господарювання, що ліквідується, є складання проміжного ліквідаційного балансу. Відповідно до положень ч. 1 ст. 111 Цивільного кодексу України ліквідаційна комісія після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами складає проміжний ліквідаційний баланс, який містить відомості про склад майна юридичної особи, що ліквідується, перелік пред'явлених кредиторами вимог, а також результати їх розгляду.

Крім загальних правил щодо порядку припинення юридичних осіб, передбачених ст. 105 Цивільного кодексу України, цей нормативний акт встановлює і спеціальні правила порядку ліквідації юридичної особи, спрямовані на забезпечення прав та інтересів кредиторів. Комісія з припинення юридичної особи (ліквідаційна комісія), яка створюється і діє на попередніх етапах згідно зі статтями 105, 110 Цивільного кодексу України, обов'язково складає після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами проміжний ліквідаційний баланс, який містить відомості про склад майна юридичної особи, що ліквідується, перелік пред'явлених кредиторами вимог, а також результати їх розгляду.

Загалом такий підхід характерний і для правозастосовної практики. Так, у Постанові Вищого господарського суду України від 10 лютого 2010 року № Б24/144-09 зазначається, що на етапі затвердження проміжного ліквідаційного балансу з'ясовуються питання про достатність чи недостатність в юридичної особи, що ліквідується, коштів для задоволення вимог кредиторів, у разі недостатності яких ліквідаційною комісією здійснюється продаж майна юридичної особи. Зазначені норми цивільного законодавства кореспондуються і з приписами ст. 60 Господарського кодексу України, яка регулює загальний порядок ліквідації суб'єкта господарювання. Зокрема, у ч. 5 вказаної статті передбачено: ліквідаційна комісія оцінює наявне майно суб'єкта господарювання, що ліквідується, і розраховується з

кредиторами, складає ліквідаційний баланс та подає його власнику або органу, який призначив ліквідаційну комісію [3].

Деякі спеціалісти навіть зауважують, що факт неоплатності встановлюється ліквідатором не раніше, ніж буде затверджено проміжний ліквідаційний баланс. Також вони звертають увагу на таке: ч. 3 ст. 112 Господарського кодексу України надає кредиторю, в прийнятті вимог якого ліквідатор відмовив (тобто його вимоги не було включено до проміжного ліквідаційного балансу), право звернутися до суду з позовом до ліквідаційної комісії. Такий позов може бути заявлено кредитором не пізніше одного місяця з моменту отримання повідомлення про повну або часткову відмову в прийнятті вимог. Зважаючи на те, що задоволення судом вказаних вимог неминуче призводить до збільшення пасиву боржника, існують підстави стверджувати, що до закінчення місячного строку, протягом якого «відхилені» кредитори мають право подати позови, не можна говорити, що пасив боржника сформовано остаточно, тобто про наявність факту неоплатності. Тому суд може повернути позовну заяву без розгляду, оскільки до моменту звернення ліквідатора із заявою до суду в порядку ст. 51 Закону про банкрутство не скінчився передбачений ч. 5 ст. 112 Господарського кодексу України місячний строк по кожному з кредиторів, у прийнятті вимог яких відмовив ліквідатор, як це сталося на практиці (постанова Вищого господарського суду України від 1 квітня 2009 року у справі № Б26/195-08; постанова Вищого господарського суду України від 14 липня 2010 року у справі № 1/61- Б) [4, 12]. З останніми висновками і позицією суду погодитися складно з таких підстав. Якщо стан пасиву боржника дозволяє йому ініціювати справу про банкрутство, то збільшення такого пасиву (а результатом задоволення вимог кредиторів, які оспорювали невизнання ліквідаційною комісією їх вимог, може стати тільки збільшення пасиву) жодним чином не унеможливить право та обов'язок боржника звернутися з відповідною заявою.

Як зазначалося вище, Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» пов'язує обов'язок боржника подати заяву про порушення справи про банкрутство у випадку, якщо встановлено неможливість боржника задовольнити вимоги кредиторів у повному

обсязі, а не коли буде остаточно сформовано пасив боржника. Зрозуміло, якщо боржник не в змозі задовольнити вимоги кредиторів, які ним визнані, він не стане більш платоспроможним, у разі зростання пасиву за рахунок вимог, спочатку невизнаних.

Загалом навіть між датою фактичного виявлення недостатності майна боржника і моментом складання проміжного ліквідаційного балансу може минути досить багато часу, протягом якого можуть постраждати майнові інтереси кредиторів та учасників суб'єкта господарювання, що ліквідується. Як зауважують дослідники, ліквідаційна комісія має досить часу, щоб вжити необхідні дії (наприклад, спрямовані на відчуження майна боржника), і при цьому нічим не ризикує, оскільки після закінчення встановленого терміну не буде необхідності у здійсненні нових операцій [2, 6]. Збільшення ж цього строку ускладнить практичне використання обов'язку ліквідатора (ліквідаційної комісії) звернутися в господарський суд із заявою про порушення справи про банкрутство як засобу запобігання недобросовісних дій суб'єктів господарювання в процедурі банкрутства.

Наведену вище позицію суду можна пояснити загальнозживаним сьогодні підходом судових органів, згідно з яким застосування положень ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» є можливим за умови, якщо боржником (ліквідаційною комісією) було належним чином додержано усіх вимог законодавства, яких він повинен був дотриматися у процедурі «звичайної» ліквідації. Так, наприклад, у Постанові Вищого господарського суду України від 10 лютого 2010 року у справі № 18/198/09 зазначено, що необхідними передумовами для звернення із заявою про порушення провадження у справі про банкрутство боржника у порядку ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» є: оцінка вартості наявного майна боржника, публікація оголошення згідно з вимогами ст. 105 Цивільного кодексу України з метою виявлення кредиторів та встановлення повного обсягу кредиторської заборгованості, повідомлення органу державної податкової служби про ліквідацію підприємства та складання проміжного ліквідаційного балансу.

Крім того, звернення до суду з такою заявою можливе лише після закінчення строку, передбаченого ст. 105 Цивільного кодексу України [5].

У Постанові Вищого господарського суду України від 10 лютого 2010 року № 23/233-б також зазначено, що аналіз ч. 1 ст. 51 та положень пунктів 2, 3 ст. 7 Закону про банкрутство дає підстави стверджувати про необхідні передумови для звернення із заявою про порушення провадження у справі про банкрутство боржника у порядку ст. 51 Закону про банкрутство, які полягають у наступному: прийняття рішення власником майна (або органом, уповноваженим управляти майном) боржника про звернення боржника до господарського суду із заявою; аналіз активів боржника у вигляді проведення інвентаризації наявного майна (у тому числі заставленого майна), його належної оцінки та оцінки грошових коштів на рахунках боржника; аналіз пасивів боржника шляхом публікації оголошення згідно з вимогами ст. 105 Цивільного кодексу України з метою виявлення кредиторів та встановлення повного обсягу кредиторської заборгованості; проведення аналізу активів та пасивів боржника є підставою складення проміжного ліквідаційного балансу, який додається до заяви боржника відповідно до п. 3 ст. 7 Закону про банкрутство; повідомлення органу державної податкової служби про ліквідацію підприємства [5].

Аналіз наведених вище прикладів та аналогічної судової практики свідчить, що, хоча дотримання умов законодавства про ліквідацію є передумовою для звернення із заявою в порядку ст. 51 Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», фактично не існує підстав вважати, що наявність судового спору щодо визнання вимог кредиторів може слугувати підставою відмови ліквідатора (ліквідаційній комісії) у прийнятті позовної заяви.

Таким чином, труднощі у встановленні дійсного моменту, з якого членам ліквідаційної комісії стало відомо про неможливість задовольнити вимоги усіх кредиторів і, відповідно, реалізації положень ч. 6 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», та моменту, з якого є необхідним (можливим) подання заяви до суду,

потребують свого вирішення. Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22 грудня 2011 року було затверджено нову редакцію Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». На жаль, проаналізована вище проблема не знайшла у новій редакції свого належного вирішення.

У цьому зв'язку ч. 1 ст. 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» в редакції від 22 грудня 2011 року доцільно викласти наступним чином: «Якщо вартості майна боржника – юридичної особи, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів, така юридична особа ліквідується в порядку, передбаченому цим Законом. У разі виявлення зазначених обставин ліквідатор (ліквідаційна комісія) зобов'язані не пізніше місячного строку з моменту такого виявлення (але не пізніше місяця з дати затвердження проміжного ліквідаційного балансу), звернутися в господарський суд із заявою про порушення справи про банкрутство такої юридичної особи».

Закон не обумовлює обов'язок боржника подати заяву залежно від того, у якому порядку здійснюється ліквідація – у добровільному чи примусовому. На думку В. Ткачова, те що боржник може бути ліквідований лише в процесі конкурсного провадження, є розумним для примусової ліквідації. Але добровільна ліквідація передбачає можливість відмови засновників (учасників) від завершення ліквідації з поверненням до нормального функціонування. Проте, якщо в процесі добровільної ліквідації було порушено справу про банкрутство, жодним чином вийти з ліквідації чи спробувати відновити платоспроможність боржника можливості вже не існує. Тому дослідник пропонує включити до чинного законодавства положення щодо спостереження, фінансового оздоровлення і зовнішнього управління при примусовому банкрутстві [6, 33].

Верховний Суд України виходить з позиції, що поновлення встановлених Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» строків судових процедур банкрутства не передбачено, але ці строки можуть бути

продовжені судом у випадках, передбачених цим Законом. Наприклад, згідно з правилами ч. 1 ст. 17 та ч. 2 ст. 22 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» суд може продовжити строки санації боржника та ліквідації банкрута. Відповідно до ст. 53 Господарського процесуального кодексу України за заявою сторони, прокурора чи зі своєї ініціативи господарський суд може визнати причину пропуску встановленого законом процесуального строку поважною і відновити пропущений десятиденний строк подання заявником до офіційних друкованих органів оголошення про порушення справи про банкрутство, передбачений ч. 5 ст. 11, чи шестимісячний строк подання плану санації, визначений у ч. 6 ст. 18 цього Закону, якщо судом не було прийнято рішення про залишення заяви без розгляду. Проте не може бути поновлено встановлений ст. 14 Закону строк для подання вимог конкурсними кредиторами, оскільки він є граничним і поновленню не підлягає [7]. Що ж до строку, визначеного ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», судової практика, як правило, застосовує такий само підхід, що і визначений у наведеній вище Постанові стосовно встановлених ст. 14 цього Закону строків, тобто визначає цей строк як присічний.

В окремих дослідників викликає зауваження обставина, згідно з якою при банкрутстві боржника, що ліквідується, строк для заявлення вимог становить лише один місяць [2, 5]. Однак, враховуючи, що у кредиторів було щонайменше два місяці на пред'явлення вимог у процедурі «звичайної» ліквідації (загальний строк становить, таким чином, як мінімум три місяці), і, крім того, фактично боржник після закінчення двомісячного строку отримує так би мовити другий шанс на пред'явлення своїх вимог, збільшення місячного строку, встановленого ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», навряд чи є доцільним. Швидше, господарському суду можна надати право визнати причину пропуску місячного строку на пред'явлення вимог кредиторів поважною за заявою сторони, прокурора чи за своєю ініціативою і відновити пропущений десятиденний строк.

У ч. 1 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» вказано, що у разі виявлення обставин, зазначених в абзаці першому цієї частини, після прийняття рішення про ліквідацію до створення ліквідаційної комісії (призначення ліквідатора) заява про порушення справи про банкрутство подається власником майна боржника (уповноваженою ним особою). Необхідно зауважити, що положення цієї статті викладено недостатньо коректно. З моменту державної реєстрації до моменту закінчення процедури ліквідації власником майна суб'єкта господарювання – юридичної особи є сама така особа, а її засновники (учасники) мають щодо неї зобов'язальні права (корпоративні права). Власники корпоративних прав згідно із чинним законодавством не уповноважені подавати позови від імені юридичної особи. Відповідно до п. 11 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 листопада 2008 року № 13 «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» акціонери (учасники) господарського товариства не вправі звертатися до суду за захистом прав та інтересів інших акціонерів (учасників) господарського товариства та самого товариства поза відносинами представництва, а також обґрунтовувати свої вимоги порушенням прав інших акціонерів (учасників) товариства [7]. У Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» в редакції від 22 грудня 2011 року зазначається, що обов'язковою умовою звернення до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство є дотримання боржником порядку ліквідації юридичної особи відповідно до законодавства України. Ця новація фактично знімає проблему визначення особи, яка уповноважена подавати заяву після прийняття рішення про ліквідацію, але до створення ліквідаційної комісії (призначення ліквідатора) і заслуговує на позитивну оцінку.

Однак необхідно зазначити, що положення нової редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом» щодо застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником, не позбавлені суттєвих недоліків. Так, у ч. 6 ст. 95 цього Закону зазначається, що власник майна

боржника (уповноважена ним особа), керівник боржника, голова ліквідаційної комісії (ліквідатор), які допустили порушення вимог ч. 1 цієї статті, несуть солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів. Але ч. 1 ст. 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом» у редакції від 22 грудня 2011 року обов'язок звернутися до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство юридичної особи, щодо якої прийнято рішення про ліквідацію, покладено тільки на ліквідатора (ліквідаційну комісію), що цілком закономірно, оскільки саме ліквідатор (члени ліквідаційної комісії) мають найбільш повну інформацію про майновий стан боржника. У цьому зв'язку до ч. 6 ст. 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у редакції від 22 грудня 2011 року доцільно внести зміни та викласти її наступним чином: «Голова ліквідаційної комісії

(ліквідатор), які допустили порушення вимог частини першої цієї статті, несуть солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів. Питання порушення головою ліквідаційної комісії (ліквідатором) вимог частини першої цієї статті підлягає розгляду господарським судом при проведенні ліквідаційної процедури відповідно до цього Закону. У разі виявлення такого порушення про це зазначається в ухвалі господарського суду про затвердження ліквідаційного балансу та звіту ліквідатора банкрута, що є підставою для подальшого звернення кредиторів до голови ліквідаційної комісії (ліквідатора)».

Сформульовані у результаті проведеного дослідження пропозиції щодо вдосконалення законодавства про неспроможність сприятимуть застосуванню процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником, запобігатимуть банкрутству внаслідок недобросовісного господарювання цієї категорії боржників.

Список використаних джерел:

1. Шипицина О.В. Административно-правовые проблемы функционирования института несостоятельности (банкротства) в Российской Федерации: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.14 / О.В. Шипицина. – Тюмень, 2003. – 28 с.
2. Костоваров А. Банкротство ликвидируемого должника / А. Костоваров // Корпоративный юрист. – 2009. – № 11. – С. 4–6.
3. Постанова Вищого господарського суду України від 10 лютого 2010 року у справі № 18/198/09: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://arbitr.gov.ua/docs/28_2673998.html
4. Песков В. Шаги на пути к своему банкротству / В. Песков, О. Иванов // Юридическая практика. – 2011. – № 33. – С. 1, 12.
5. Постанова Вищого господарського суду України від 10 лютого 2010 року у справі № 18/198/09: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://arbitr.gov.ua/docs/28_2673998.html
6. Ткачев В.Н. Несостоятельность (банкротство) особых категорий субъектов конкурсного права: теоретические и практические проблемы правового регулирования / В.Н. Ткачев. – М.: Волтерс Клувер, 2007. – 175 с.
7. Про судову практику в справах про банкрутство: постанова Верховного Суду України від 18 грудня 2009 року № 15 // Вісник Верховного Суду України. – 2010. – № 2. – С. 3.

Артем ВОЛОДИН

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ДО ПІДПРИЄМСТВА-БОРЖНИКА, ЩО ЛІКВІДУЄТЬСЯ ВЛАСНИКОМ

Резюме

Виявлено недоліки та прогалини у законодавстві про банкрутство й надано пропозиції щодо їх усунення. Доведено, що спрощений порядок визнання підприємства-боржника банкрутом, який застосовується до підприємства-боржника, що ліквідується власником, може використовуватися недобросовісними суб'єктами господарювання з метою усунення повного задоволення вимог кредиторів. Сформульовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства у цій сфері.

Артём ВОЛОДИН

**ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЦЕДУРЫ БАНКРОТСТВА
К ПРЕДПРИЯТИЮ-ДОЛЖНИКУ, КОТОРОЕ ЛИКВИДИРУЕТСЯ СОБСТВЕННИКОМ**

Резюме

Выявлены недостатки и пробелы в законодательстве о банкротстве и внесены предложения по их устранению. Доказано, что упрощенный порядок признания предприятия-должника банкротом, применяемый к предприятию-должнику, которое ликвидируется собственником, может использоваться недобросовестными субъектами хозяйствования с целью устранения полного удовлетворения требований кредиторов. Сформулированы предложения по усовершенствованию законодательства в этой сфере.

Artem VOLODIN

CERTAIN ASPECTS OF BANKRUPTCY PROCEDURE FOR DEBTOR LIQUIDATED BY OWNER

Summary

The author reveals defects and gaps in Bankruptcy legislation and suggests the ways of their elimination. It's proved that simplified procedure for recognition of debtor's bankruptcy might be used by unfair economic agent with the aim of reducing creditor's demands. The propositions of improving legislation in this field are given.